

Obsah

Úvod

11

NAJSTARŠIE EPIDÉMIE

Podľahli neandertálci pravekej epidémii? (Dušan Valent)

17

Mor a hepatitída zabíjali už v praveku (Martin Bača)

25

Mohol vírus krymsko-konžskej hemoragickej horúčky
spôsobiť keltskú expanziu? (Branislav Kovár)

34

Veľký mor v Aténach a Thukydidovo poučenie
o spoločnosti (Michal Habaj)

41

Komáre chránili staroveký Rím, ale zároveň
prispeli k jeho záhube (Branislav Kovár)

48

Mohli Rímsku ríšu rozvrátiť epidémie? (Evína Steinová)

55

Pomohli epidémie šíreniu kresťanstva? (Andrej Zeman)

62

ČIERNÁ SMRŤ

Rímska ríša mohla povstať z popola, zabránila tomu
prvá pandémie moru (Evína Steinová)

71

Čo mala migrácia Slovanov spoločne
s prvou morovou pandémiou? (Lucia Nezvalová)

80

Čierna smrť prišla z východu (Michal Holeščák)

86

Ako prišla čierna smrť do Európy? (Andrej Zeman)

92

Čierna smrť prekročila Saharu (Branislav Kovár)

98

Ako čierna smrť ukázala charakter katolíckej cirkvi (Andrej Zeman)

102

Zubatá menom mor – kde ležia jej obeť? (Zuzana Poláková)

108

SKRYTÝ NEPRIATEL V NOVOVEKU

Pôvodných obyvateľov Ameriky vyvraždili
skryté biologické zbrane Európanov (Lenka Horáková)

121

Nakazili Indiáni Európanov
pohlavnou chorobou? (Branislav Kovár)

128

Henrich VIII. sa počas epidémie spoliehal
na modlitby, lekárov a vlastné lieky (Terézia Vangľová)

133

Prečo nosili moroví doktori masku so zobákom? (Evína Steinová)

138

Nepriateľ horší než akákoľvek armáda:
Napoleon kontra mor (Oliver Zajac)

143

Napoleona v Rusku neporazil len generál zima,
ale aj maršal týfus (Oliver Zajac)

151

Vírus, ktorý splodil supervel'moc (Juraj Mesík)

159

- Ochranné očkovanie zachránilo ľudstvo
pred epidémiami pravých kiahní (Beata Ricziová)
165
- Masový vrah – cholera v Uhorsku v roku 1831 (Anton Liška)
174
- Cholera – pandémie, ktorej došli sily (Ján Golian)
185
- John Snow zachraňuje svet: cholera
vo viktoriánskom Londýne (Oliver Zajac)
192
- Epidémia, pri ktorej sa nikto nenakazil:
Veľký írsky hladomor 1845–1849 (Juraj Mesík)
202
- Potulky žltého Jacka sprevádzalo
dávenie čiernej krvi (Roman Mocpajchel)
209
- Z ruskej chrípky sa ľudstvo nedokázalo poučiť (Lukáš Trnkóci)
216
- DVADSIATE STOROČIE – ĽUDSTVO SA NEPOUČILO**
- Španielska chrípka sa prikrádala potichu
ako zlodej (Vladimír Koppan)
225
- Španielska chrípka neušetrila
ani Bratislavu a Košice (Veronika Szeghy-Gayer)
232
- Chodiaci mŕtvi – ako lepra zahňala ľudí do get (Jozef Hyrja)
238
- Symbol Arménskej republiky skolil týfus
(Alvina Hovhannisyan, Jozef Hyrja)
248
- Zabudnutá britská armáda porazila
maláriu i Japoncov (Jakub Drábik)
255

Vyhľadía ázijské pandémie ľudstvo? (Denisa Hilbertová)

263

Dženínsky syndróm – epidémia,
ktorú nevyvolal ani vírus, ani baktéria (Jozef Hyrja)

270

Pramene a použitá literatúra

278

Autori

289